

Alt Urgell/Andorra/Cerdanya

LA SEU D'URGELL

L'escola Mossèn Albert Vives, de la Seu d'Urgell, és una de les que han participat en el projecte 'Dansa't'.

La nova fornada del folk

L'Escola Folk del Pirineu impulsa el projecte 'Dansa't' a escoles de l'Alt Urgell i els **Pallars** amb 273 alumnes inscrits || Nens i nenes aprenen danses tradicionals i la cultura popular del seu entorn per preservar-la, en el marc d'una iniciativa que compleix cinc anys

C.SANS

Atansar la cultura popular del Pirineu a través de la dansa tradicional als nens i nenes, perquè valorin i respectin el patrimoni cultural local. Aquest és el principal objectiu del projecte *Dansa't*, un iniciativa de l'Escola Folk del Pirineu que enguany ha arribat a la cinquena edició. Creix any rere any en nombre d'alumnes i en aquest curs hi han participat un total de 273, en una sèrie de sessions que van acabar just abans de Setmana Santa.

Ivan Caro, dinamitzador de *Dansa't*, explica que la dansa és també una eina per crear vincles entre els alumnes dels diferents centres del territori de l'Alt Urgell i dels Pallars, que cada any celebren una trobada en el marc del programa. En aquest curs han participat onze escoles de Primària, de poblacions com la Seu d'Urgell, Castellciutat, Montferrer, Oliana, Tuixent, el Pla de Sant Tirs i Coll de Nargó, totes de l'Alt Urgell. També una

de la Poble de Segur, al Pallars Jussà, i una altra de Sort, al Pallars Sobirà.

Conèixer el territori

Per a Caro, un dels al·licients de *Dansa't* és "ballar com a mitjà per conèixer com són, què hi ha i com es viu" a les comarques del Pirineu. Els alumnes no només aprenen a ballar danses com la bolangera, l'indiot de la Seu, el *saut* bearnès o una dansa aragonesa. "Ho fan mentre els explico l'orografia del territori, com les serralades més importants, i les llengües que parlen en cada lloc", explica.

Les sessions també serveixen per divulgar la música popular que sonava en les diferents zones de muntanya fa un segle, així com els instruments que s'utilitzaven per interpretar-la. "Ballant descobrim el nostre entorn", apunta, "però també ens coneixem a nosaltres mateixos, els nostres companys i professors i generem així un clima positiu, a l'escola i a fora", afegeix.

Ivan Caro mostra en cada sessió un instrument diferent als escolars.

Baix Cinca/Llitera

COMARCA

Què es parla a la Franja?

La presència o absència del català en municipis a l'oest de Lleida té el seu origen en les repoblacions || L'expansió dels comtats de Ribagorça, **Pallars**, Urgell i Barcelona o la tendència castellanitzant iniciada pels reis catòlics, fites de la configuració d'aquesta cultura

EDUARDO BAYONA

Per què es parla com es parla en cada un dels pobles i ciutats de la Franja de Ponent? A què es deuen els rics mestissatges entre castellà, català i aragonès que es donen en uns llocs o l'absència de rastres d'alguna de les dos últimes llengües en d'altres?

Els motius són històrics, de la història d'unes institucions que van arribar a situar Montsó a Catalunya i Almacelles a Aragó (i viceversa) i de la socioeconomia d'un territori amb evidents llaços a les dos vores del Cinca, la Noguera Ribagorçana i la Clamor Amarga, que s'han anat desenvolupant al llarg de gairebé tretze segles amb una influència entre tangencial i irrellevant dels actuals límits administratius entre municipis, províncies i comunitats autònomes.

Origen en el llatí vulgar

"Les llengües romàniques es van configurant a partir del segle VIII, quan el llatí vulgar es comença a identificar amb les llengües romàniques", explica Javier Giralt, doctor en Filologia Hispànica, professor a la Universitat de Saragossa i president de l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua, que anota a més que

IMPLANTACIÓ

"A tot el territori de la Franja es parla català", assenyala l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua

"és evident que a tot el territori de la Franja es parla català".

I a partir d'allà tot té a veure amb el desenvolupament de l'anomenada Reconquesta, és a dir, amb l'expansió dels comtats de Ribagorça, Pallars, Urgell i Barcelona, després del Regne d'Aragó i més tard de la Corona que va englobar tots aquests territoris, i amb les relacions socials i econòmiques entre els seus habitants.

Discontinuitat lingüística

De nord a sud, la primera zona lingüística és la que engloba la vall de l'Isàvena i al seu sud-est, les poblacions lliteranes de Sant Esteve, Sanui i Calassanç i, en menor mesura, Peralta i

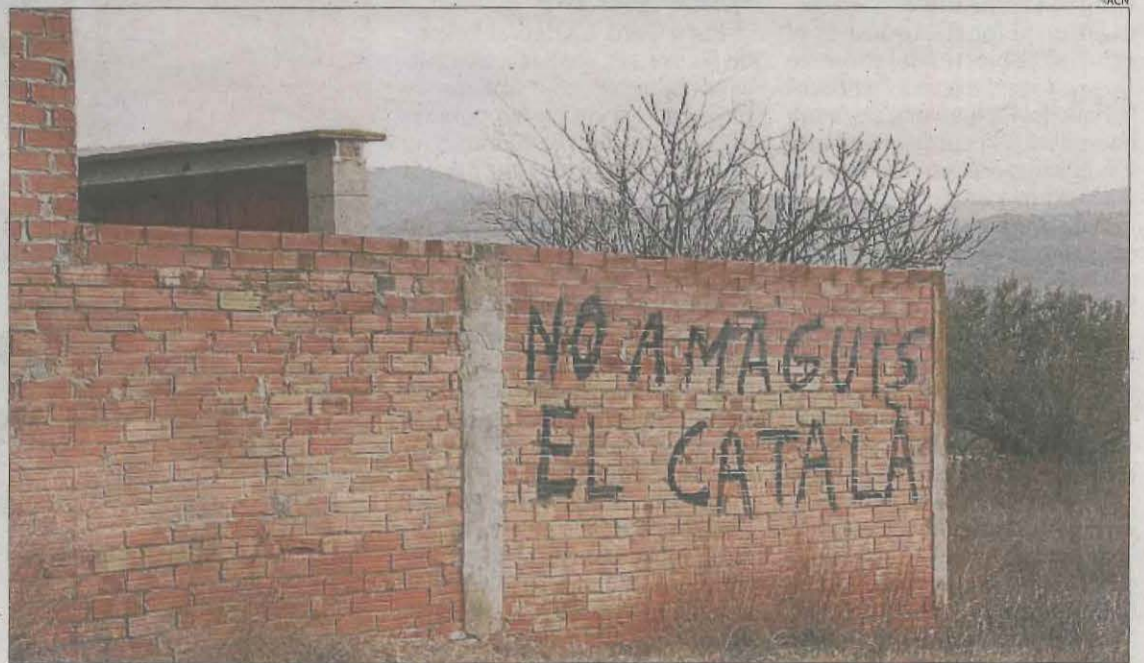

300 persones van reivindicar al febrer la parla de les tres llengües d'Aragó coincidint amb els 40 anys de la Declaració de Mequinensa.

Gavassa. "Els lingüistes coincidim que es tracta d'una zona amb base de català, molta aportació de l'aragonès i una mica del ribagorçà" que s'identifica com "una zona de transició lingüística de l'aragonès al català".

La línia que marquen Calassanç, Gavassa i Estopanyà era la del límit nord d'Al-Andalus al segle XII, és a dir, una àrea estabilitzada pràcticament des del segle VIII i els habitants de la qual no van ser objecte de deportació ni les seues terres de repoblació des d'aleshores. El sud canvia de senyors a partir del XII, a partir d'Alfons el Batallador.

Cap al sud, a aquesta zona la segueix una altra de més presència del català que acaba a Altorricó, continua amb una altra en la qual predomina el castellà i que es prolonga fins a Saidí,

La denominació de la llengua a la Franja és motiu de disputa política però no acadèmica.